Egzamin z logiki dla prawników – test wielokrotnego wyboru

Instrukcja

Test obejmuje 14 zadań z czterech działów: kategorie syntaktyczne, nazwy, definicje i klasyczny rachunek zdań.

- W każdym zadaniu może być **dowolna liczba poprawnych odpowiedzi**: jedna, kilka, wszystkie albo **żadna**.
- Zaznacz wszystkie odpowiedzi poprawne. Jeśli uznasz, że żadna odpowiedź nie jest poprawna, **nie zaznaczaj niczego**.
- Zadanie jest zaliczone tylko wtedy, gdy zaznaczysz dokładnie wszystkie poprawne odpowiedzi i żadnej błędnej.
- Oznaczenia: n – nazwa, z – zdanie; ~ negacja, ∧ koniunkcja, ∨ alternatywa, ⊥ alternatywa rozłączna, / dysjunkcja, ↓ binegacja, → implikacja, ≡ równoważność.
- Uniwersum (klasa uniwersalna) to zbiór wszystkich przedmiotów, chyba że zadanie stanowi inaczej.

Część I. Kategorie syntaktyczne

Zadanie 1. W zdaniu „Bardzo ostrożny kierowca rzadko przekracza dozwoloną prędkość”:

- [ ] a) wyraz „bardzo” należy do kategorii n/n
- [ ] b) wyraz „bardzo” należy do kategorii (n/n)/(n/n)
- [ ] c) wyraz „rzadko” należy do kategorii (z/n)/(z/n)
- [ ] d) wyraz „ostrożny” należy do kategorii n/n

Zadanie 2. Funktor zdaniotwórczy od dwóch argumentów zdaniowych (z/zz) występuje w zdaniu:

- [ ] a) Sąd okręgowy i sąd apelacyjny są sądami powszechnymi.
- [ ] b) Kowalski jest radcą prawnym i wykładowcą.
- [ ] c) Anna i Marek są rodzeństwem.
- [ ] d) Jeżeli sąd uchyli wyrok, to sprawa zostanie przekazana do ponownego rozpoznania.

Zadanie 3. O zdaniu „Notariusz niezwłocznie zawiadamia sąd o sporządzeniu testamentu” można powiedzieć, że:

- [ ] a) wyraz „niezwłocznie” jest funktorem nazwotwórczym
- [ ] b) jest to zdanie złożone w sensie logicznym

- [ ] c) wyrażenie „zawiadamia … o …” jest funktorem kategorii z/nnn
- [ ] d) wyraz „niezwłocznie” jest funktorem kategorii (z/nnn)/(z/nnn)

Część II. Nazwy i stosunki zakresowe

Zadanie 4. Nazwa „obecny Rzecznik Praw Obywatelskich” jest nazwą:

- [ ] a) indywidualną
- [ ] b) jednostkową
- [ ] c) złożoną
- [ ] d) abstrakcyjną

Zadanie 5. Nazwa A jest podrzędna względem nazwy B. Między zakresami nazw „nie-A” i „nie-B” (w tej kolejności) zachodzi stosunek:

- [ ] a) zamienności
- [ ] b) podrzędności
- [ ] c) nadrzędności
- [ ] d) przeciwieństwa

Zadanie 6. Stosunek podprzeciwieństwa zachodzi między zakresami nazw:

- [ ] a) „student” – „nie-student”
- [ ] b) „ssak” – „nie-pies”
- [ ] c) „nie-kręgowiec” – „ssak”
- [ ] d) „nie-adwokat” – „prawnik”

Część III. Definicje

Zadanie 7. Definicja: Wyraz „weksel” oznacza papier wartościowy, w którym wystawca bezwarunkowo przyrzeka, że sam zapłaci oznaczoną sumę pieniężną. Jest to definicja:

- [ ] a) w stylizacji słownikowej
- [ ] b) w stylizacji semantycznej
- [ ] c) realna
- [ ] d) za wąska

Zadanie 8. Która z podanych nazw może stanowić genus w poprawnej klasycznej definicji wyrazu „spółka akcyjna”?

- [ ] a) spółka osobowa
- [ ] b) spółka kapitałowa

- [ ] c) spółka handlowa
- [ ] d) osoba prawna

Zadanie 9. Definicja: W rozumieniu niniejszej ustawy dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności. Jest to definicja:

- [ ] a) klasyczna
- [ ] b) realna, ponieważ zawiera łącznik „jest”
- [ ] c) nierównościowa
- [ ] d) projektująca regulująca

Zadanie 10. Definicja: Kradzież jest to cecha osób, które zabierają cudze rzeczy ruchome w celu przywłaszczenia. Definicja ta jest obarczona błędem:

- [ ] a) definicji za szerokiej
- [ ] b) definicji za wąskiej
- [ ] c) idem per idem
- [ ] d) ignotum per ignotum

Część IV. Klasyczny rachunek zdań

Zadanie 11. Wypowiedź: „Umowa jest ważna, o ile ani nie została zawarta dla pozoru, ani strony nie działały pod wpływem groźby”. Przyjmujemy: p – umowa jest ważna, q – umowa została zawarta dla pozoru, r – strony działały pod wpływem groźby. Które schematy są równoważne logicznie poprawnemu zapisowi tej wypowiedzi?

- [ ] a) $p \rightarrow (q \downarrow r)$
- [ ] b) $(q \downarrow r) \rightarrow p$
- [ ] c) $\sim p \rightarrow (q \vee r)$
- [ ] d) $(q \vee r) \vee p$

Zadanie 12. Przyjmujemy: p – sąd odroczy rozprawę, q – świadek stawi się ponownie. Zdanie „Nieprawda, że jeśli sąd odroczy rozprawę, to świadek nie stawi się ponownie” jest równoważne logicznie zdaniu (schematowi):

- [ ] a) Sąd odroczy rozprawę i świadek stawi się ponownie.
- [ ] b) Jeżeli sąd nie odroczy rozprawy, to świadek stawi się ponownie.
- [ ] c) $\sim p \downarrow \sim q$
- [ ] d) $p \downarrow \sim q$

Zadanie 13. Tautologią (prawem) klasycznego rachunku zdań jest:

- [ ] a) $(p \perp q) \rightarrow (p \vee q)$

- [ ] b) [(p → q) ∧ q] → p
- [ ] c) [(p → q) ∧ ~q] → ~p
- [ ] d) (p ↓ q) → (p / q)

Zadanie 14. Wnioskowanie: „Jeżeli oskarżony działał w obronie koniecznej, to nie popełnił przestępstwa. Oskarżony nie popełnił przestępstwa. Zatem oskarżony działał w obronie koniecznej”. Przyjmujemy: p – oskarżony działał w obronie koniecznej, q – oskarżony popełnił przestępstwo. Prawdą jest, że:

- [ ] a) wnioskowanie jest dedukcyjne (niezawodne)
- [ ] b) schemat tego wnioskowania to {[(p → ~q) ∧ ~q] → p}
- [ ] c) wniosek wynika logicznie z przesłanek
- [ ] d) przy p = 0 i q = 0 przesłanki są prawdziwe, a wniosek fałszywy

Klucz odpowiedzi

Zadanie	Poprawne	Uzasadnienie
1	b, d	„Ostrożny” określa nazwę „kierowca”, więc jest n/n. „Bardzo” modyfikuje funktor n/n, więc jest funktorem funktorotwórczym (n/n)/(n/n). „Rzadko” modyfikuje „przekracza” (z/nn), więc jest (z/nn)/(z/nn), a nie (z/n)/(z/n).
2	a, d	W (a) „i” ma sens enumeracyjny: „sąd okręgowy jest sądem powszechnym i sąd apelacyjny jest sądem powszechnym”, więc z/zz. W (b) „i” ma sens koniunkcyjny: Kowalski należy do iloczynu zakresów (n/nn). W (c) znaczy „razem”, bo rodzeństwem są tylko oboje łącznie (n/nn). W (d) „jeżeli… to…” łączy dwa zdania.
3	c, d	Zdanie jest proste. Główny funktor „zawiadamia … o …” łączy trzy nazwy: notariusz, sąd, sporządzenie testamentu (z/nnn). „Niezwłocznie” modyfikuje ten funktor, więc jest (z/nnn)/(z/nnn).
4	b, c	Nazwa ma jeden desygnat (jednostkowa) i składa się z kilku wyrazów (złożona). Wskazuje osobę przez cechę (piastowanie urzędu), więc nie jest indywidualna, tak jak „obecna stolica Polski”. Desygnat jest osobą, więc nazwa jest konkretna.

Zadanie	Poprawne	Uzasadnienie
5	c	Jeśli A ⊂ B, to nie-B ⊂ nie-A. Zakres „nie-A” jest szerszy, więc „nie-A” jest nadrzędna względem „nie-B”.
6	b, d	(b) Pies jest ssakiem, więc nazwy się krzyżują (np. kot) i razem wyczerpują uniwersum. (d) Adwokat jest prawnikiem, więc sytuacja jest analogiczna. (a) To sprzeczność. (c) Każdy ssak jest kręgowcem, więc „nie-kręgowiec” i „ssak” się wykluczają (przeciwieństwo).
7	b, d	W cudzysłowie jest tylko definiendum, więc to stylizacja semantyczna i definicja nominalna, a nie realna. Definicja obejmuje tylko weksel własny, a pomija weksel trasowany (polecenie zapłaty skierowane do trasata), więc jest za wąska.
8	b, c, d	Spółka akcyjna jest spółką kapitałową i handlową (KSH) oraz ma osobowość prawną, więc każda z tych nazw jest nadrzędna. „Spółka osobowa” wyklucza się ze spółką akcyjną.
9	a, d	Genus to „istota ludzka”, a różnica gatunkowa to „od poczęcia do pełnoletności”. To definicja legalna, więc nominalna mimo łącznika „jest”. Wyostrza (i częściowo zmienia) zastane znaczenie słowa „dziecko”, więc jest regulująca. Ma postać równościową.
10	**brak**	Żadna odpowiedź nie jest poprawna, bo definicja ma błąd, którego nie ma wśród opcji: przesunięcie kategorialne. Kradzież to czyn (zdarzenie), a definiens mówi o cesze osób. To różne kategorie bytów, więc żaden desygnat definiendum nie jest desygnatem definiensa i zakresy się wykluczają. (a) Definicja byłaby za szeroka, gdyby zakres definiendum był podrzędny względem zakresu definiensa. (b) Byłaby za wąska, gdyby był nadrzędny. Tu zakresy nie mają żadnej części wspólnej. (c) Definiens nie powtarza słowa „kradzież”. (d) Wszystkie słowa definiensa są zrozumiałe. Poprawna wersja: „Kradzież jest to zabór cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia”.

Zadanie	Poprawne	Uzasadnienie
11	b, c, d	„o ile” wprowadza poprzednik, a „ani… ani” to binegacja: (q ↓ r) → p. (c) to kontrapozycja, bo ~(q ↓ r) ≡ q ∨ r. (d) wynika z prawa p → s ≡ ~p ∨ s. Schemat (a) odwraca implikację.
12	a, c	~(p → ~q) ≡ p ∧ q. (c) ~p ↓ ~q jest prawdziwe, gdy ~p i ~q są fałszywe, czyli gdy p ∧ q. (b) daje p ∨ q, a (d) daje ~p ∧ q.
13	a, c, d	(a) Alternatywa rozłączna pociąga zwykłą. (c) To modus tollens. (d) Gdy oba zdania są fałszywe, dysjunkcja jest prawdziwa. (b) Kontrprzykład: p = 0, q = 1.
14	b, d	„Nie popełnił” = ~q. To błędne „wnioskowanie z następnika”, bo schemat nie jest tautologią. Kontrprzykład: p = 0, q = 0 daje prawdziwe przesłanki i fałszywy wniosek, więc wniosek nie wynika logicznie.

---

logikaboyke.pl